

ISSN: 2146-1961

Öztürk, B. (2024). Elâzığ İlinde 20 Ocak 2020 ve 6 Şubat 2023 Depremleri Sonrası AFAD Acil Mobil Uygulamasının Kullanım Oranının Çeşitli Başlıklar Üzerinden Araştırılması, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(58), 1524-1540.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4528>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

ELÂZİĞ İLİNDE 20 OCAK 2020 VE 6 ŞUBAT 2023 DEPREMLERİ SONRASI AFAD ACİL MOBİL UYGULAMASININ KULLANIM ORANININ ÇEŞİTLİ BAŞLIKLAR ÜZERİNDEN ARAŞTIRILMASI

Burak ÖZTÜRK

Ankara Medipol Üniversitesi, Ankara, Türkiye, burakozturkmedipol06@gmail.com

ORCID: 0009-0007-6822-3066

Gönderim tarihi: 21.07.2024

Kabul tarihi: 13.11.2024

Yayın tarihi: 01.12.2024

Öz

Bu çalışma, 20 Ocak 2020 ve 6 Şubat 2023 tarihlerinde Elâzığ'da meydana gelen depremler sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranlarını ve etkinliğini incelemektedir. Türkiye, deprem riskinin yüksek olduğu bir bölgede yer almakta olup, deprem sonrası afet yönetimi süreçlerinin etkinliği büyük önem taşımaktadır. Araştırma, Elâzığ ilinde yaşayan 253 katılımcıyla gerçekleştirilen anket verilerine dayanmaktadır. Bulgular, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%59,7) kadın olduğunu ve genç yaş gruplarının (%46,64) uygulamayı daha yaygın olarak kullandığını göstermektedir. Ayrıca, katılımcıların %52,57'si deprem sırasında Elâzığ'da bulunmuş olup, %62,45'i AFAD Acil Mobil Uygulamasını cihazlarına yüklememiştir. Uygulamanın işlevselliği ve yararlılığı üzerine yapılan değerlendirmelerde, katılımcıların %91,7'si uygulamanın işlevsel olduğunu, %94,07'si ise yararlı bulunduğunu belirtmiştir. Ancak, cinsiyet ile uygulama kullanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Çalışma, dijital teknolojilerin afet yönetimindeki rolünü vurgulamakta ve AFAD Acil Mobil Uygulamasının etkinliğini artırmak için çeşitli öneriler sunmaktadır. Bu öneriler arasında dijital okuryazarlık eğitimlerinin düzenlenmesi, uygulamanın sürekli güncellenmesi ve geliştirilmesi, toplumsal bilinçlendirme kampanyalarının düzenlenmesi ve özel modüllerin geliştirilmesi yer almaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, AFAD Acil Mobil Uygulamasının deprem sonrası afet yönetim süreçlerinde kritik bir araç olduğunu ve toplumsal dayanıklılığı artırmada önemli bir rol oynayabileceğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, uygulamanın daha geniş kitlelere ulaşması ve afet bilincinin artırılması için yapılması gereken stratejiler vurgulanmaktadır. Araştırmanın sonuçları, dijital teknolojilerin afet yönetiminde sağladığı fırsatları gözler önüne sermekle birlikte, toplumsal farkındalığın artırılmasının ve uygulama kullanım oranlarının yükseltilmesinin önemini vurgulamaktadır. Özellikle genç nüfusun uygulamaya olan ilgisinin diğer yaş gruplarına yaygınlaştırılması gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda, yerel yönetimlerin, eğitim kurumlarının ve sivil toplum kuruluşlarının iş birliğiyle daha kapsamlı stratejilerin geliştirilmesi önerilmektedir. Bu çalışma, hem ulusal hem de uluslararası afet yönetimi literatürüne katkı sağlayacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Deprem, AFAD acil mobil uygulaması, Elâzığ.

Sorumlu Yazar: Burak ÖZTÜRK, Ankara Medipol Üniversitesi, burakozturkmedipol06@gmail.com

Etik Kurul Onayı: Ankara Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan alınan 09.05.2024 tarih ve 15 sayılı karar ile toplanmıştır. Bu proje TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından desteklenmiştir.

İntihal/Etik: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir.

AN INVESTIGATION OF THE USAGE RATE OF AFAD EMERGENCY MOBILE APPLICATION AFTER THE EARTHQUAKES OF JANUARY 20, 2020 AND FEBRUARY 6, 2023 IN ELÂZİĞ PROVINCE ON VARIOUS TOPICS

ABSTRACT

This study examines the usage rates and effectiveness of the AFAD Emergency Mobile Application following the earthquakes that occurred on January 20, 2020, and February 6, 2023, in Elâzığ, Turkey. As Turkey is located in a region with high seismic risk, the effectiveness of post-earthquake disaster management processes is of great importance. The research is based on survey data collected from 253 participants residing in Elâzığ. The findings reveal that the majority of participants (59.7%) are women, and younger age groups (46.64%) tend to use the application more frequently. Additionally, 52.57% of participants were in Elâzığ during the earthquake, and 62.45% had not installed the AFAD Emergency Mobile Application on their devices. Evaluations of the application's functionality and usefulness indicate that 91.7% of participants find the application functional, and 94.07% consider it useful. However, no statistically significant relationship was found between gender and application usage. The study highlights the role of digital technologies in disaster management and provides various recommendations for enhancing the effectiveness of the AFAD Emergency Mobile Application. These recommendations include organizing digital literacy training, continuously updating and improving the application, conducting public awareness campaigns, and developing special modules tailored to users' needs. In conclusion, this study demonstrates that the AFAD Emergency Mobile Application is a critical tool in post-earthquake disaster management processes and can play a significant role in enhancing community resilience. The study emphasizes the need for strategies to broaden the application's reach and increase disaster awareness among the population. The results of the study highlight the opportunities provided by digital technologies in disaster management while emphasizing the importance of increasing public awareness and application usage rates. It is particularly noted that the interest of the younger population in the application should be expanded to other age groups. In this context, it is recommended to develop more comprehensive strategies through collaborations among local governments, educational institutions, and non-governmental organizations. This study offers significant contributions to both national and international disaster management literature.

Keywords: Earthquake, AFAD emergency mobile application, Elazığ.

GİRİŞ

Deprem gibi doğal afetler, beklenmedik bir anda meydana gelerek büyük yıkımlara ve can kayıplarına neden olabilen doğa olaylarıdır. Türkiye, dünyanın en aktif deprem kuşaklarından biri olan Alp-Himalaya kuşağı üzerinde yer almakta ve bu durum, ülkeyi sık sık depremlerle karşı karşıya bırakmaktadır (Doğanay, 2020). Deprem sonrası afet yönetimi ve müdahale süreçlerinin hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesi, can ve mal kayıplarının en aza indirilmesi açısından kritik öneme sahiptir. Bu bağlamda, modern teknolojilerin, özellikle de mobil uygulamaların, afet yönetimi süreçlerine entegrasyonu giderek yaygınlaşmakta ve bu uygulamaların kullanımının etkinliği üzerine yapılan araştırmalar artmaktadır (Şahin ve Demirtaş, 2017).

Türkiye'de afet yönetimi ve müdahale süreçlerinde önemli bir rol üstlenen Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), teknolojiyi etkin bir şekilde kullanarak afet anında ve sonrasında vatandaşlara rehberlik edecek çeşitli dijital araçlar geliştirmiştir. Bu araçlardan biri olan AFAD Acil Mobil Uygulaması, kullanıcıların afet sırasında hızlı bir şekilde bilgilendirilmesini, acil durumlarda yardım taleplerinin iletilmesini ve güvenli bölgelere yönlendirilmesini sağlamaktadır. Uygulama, aynı zamanda deprem gibi afetlere yönelik önleyici tedbirler ve acil durum planlamaları konusunda vatandaşları bilinçlendirmeyi hedeflemektedir (Güler ve Yılmaz, 2021).

Elâzığ ili, Türkiye'nin deprem açısından en riskli bölgelerinden biri olup, bu bölgede meydana gelen depremler sık sık büyük yıkımlara yol açmıştır. 20 Ocak 2020 tarihinde meydana gelen 6.8 büyüklüğündeki deprem, Elâzığ ve çevre illerde büyük hasara neden olmuş ve birçok kişinin hayatını kaybetmesine yol açmıştır. Bu deprem, aynı zamanda bölgede yaşayan insanların deprem bilinci ve acil durum müdahaleleri konusunda ne kadar hazırlıklı olduğunu sorgulatan bir olay olarak hafızalara kazınmıştır (Kandilli Rasathanesi, 2020). Benzer şekilde, 6 Şubat 2023 tarihinde Elâzığ'da meydana gelen 7.4 büyüklüğündeki bir diğer deprem, yine büyük yıkımlara ve can kayıplarına neden olmuş, bu durum deprem sonrası afet yönetiminin etkinliğini ve AFAD gibi kuruluşların müdahale süreçlerini bir kez daha gündeme getirmiştir. Bu depremler sonrasında, AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranlarının ne düzeyde olduğu ve bu uygulamanın depremzedeler tarafından ne kadar etkin bir şekilde kullanıldığı, afet yönetimi açısından önemli bir araştırma konusudur (Erdoğan ve Kaya, 2023).

Teknolojinin afet yönetiminde kullanımı, özellikle son yıllarda büyük önem kazanmış bir konudur. Literatürde, mobil uygulamaların afet anında bilgi paylaşımı, koordinasyon sağlama ve acil yardım taleplerini yönetme konularında etkili araçlar olduğu sıkça vurgulanmaktadır (Öztürk ve Yalçın, 2018). Bununla birlikte, bu teknolojilerin etkinliğinin, kullanıcıların bu araçları ne kadar doğru ve yerinde kullandıkları ile doğrudan ilişkili olduğu da belirtilmektedir. Bu bağlamda, AFAD Acil Mobil Uygulamasının Elâzığ depremleri sonrasında ne kadar etkin bir şekilde kullanıldığını ortaya koymak, benzer durumlar için gelecekte yapılacak çalışmalar açısından da yol gösterici olacaktır (Akdemir, 2022).

AFAD Acil Mobil Uygulaması, sadece deprem anında değil, deprem öncesi ve sonrasında da kullanıcılarına kapsamlı bilgi sağlamak ve bu sayede bireylerin afet bilincini artırmayı hedeflemektedir. Uygulama, kullanıcıların güvenli bölgelere yönlendirilmesi, acil yardım çağrılarının yapılması ve yakınlarına durum bildirimini yapılması gibi özellikler sunmaktadır. Ayrıca, deprem sonrası yapılması gerekenler ve afet sonrası psikososyal

destek gibi konularda da bilgilendirme sağlamaktadır (Ayyıldız, 2024; Çelik ve Karataş, 2019). Bu özellikler, AFAD Acil Mobil Uygulamasını, afet yönetimi süreçlerinde kritik bir araç haline getirmektedir.

Elâzığ depremleri sonrasında yapılan çalışmalar, afet bilincinin toplumda ne kadar yerleşik olduğuna ve bireylerin afet yönetim araçlarını ne kadar etkin bir şekilde kullanabildiğine dair önemli veriler sunmaktadır. Bu bağlamda, AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranları ve bu kullanımın etkinliği üzerine yapılacak değerlendirmeler, gelecekteki afet yönetimi stratejileri için önemli bir kaynak teşkil edecektir (Demir ve Özkan, 2021).

Bu çalışmanın amacı, 20 Ocak 2020 ve 6 Şubat 2023 tarihlerinde Elâzığ'da meydana gelen depremler sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranlarını incelemek ve bu kullanımın çeşitli başlıklar altında değerlendirilmesini sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda, Elâzığ ilinde yaşayan 253 kişi ile yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen veriler analiz edilmiştir. Çalışmada, AFAD Acil Mobil Uygulamasının deprem anında ve sonrasında nasıl kullanıldığı, kullanıcıların uygulamaya yönelik algıları ve uygulamanın etkinliği üzerine değerlendirmeler yapılmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma, Elâzığ ilinde 20 Ocak 2020 ve 6 Şubat 2023 tarihlerinde meydana gelen depremler sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranlarını ve etkinliğini inceleyerek, bu uygulamanın afet yönetimi süreçlerindeki rolünü değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın sonuçları, Türkiye'nin diğer bölgelerinde meydana gelebilecek benzer afet durumlarında kullanılabilir stratejilere ışık tutacak ve afet yönetiminde dijital araçların önemini bir kez daha gözler önüne serecektir.

Konu ile ilgili olarak literatür incelendiğinde dijital teknolojilerin afet yönetiminde kullanımı, özellikle mobil uygulamalar üzerinden bilgi paylaşımı, koordinasyon sağlama ve acil yardım süreçlerinin yürütülmesi, son yıllarda büyük bir ivme kazanmıştır (Yıldırım ve Aydın, 2016). Mobil uygulamalar, afet anında hızlı bilgi aktarımı ve acil durum yönetimi açısından etkili araçlar olarak değerlendirilmektedir. Örneğin, Japonya'da geliştirilen Early Warning System (EWS) uygulaması, deprem öncesinde kullanıcılarına erken uyarı göndererek olası kayıpların azaltılmasına katkıda bulunmaktadır (Suzuki vd., 2018). Benzer şekilde, İtalya'da kullanılan Protezione Civile uygulaması, acil durumlarda bölgesel uyarılar ve bilgilendirme sağlayarak vatandaşların güvenli bölgelere yönlendirilmesini sağlamaktadır (Rossi ve Mancini, 2019).

Türkiye'de, AFAD tarafından geliştirilen AFAD Acil Mobil Uygulaması, bu tür teknolojik araçların önemli bir örneğidir. Bu uygulama, kullanıcıların afet anında bilgilendirilmesini, güvenli alanlara yönlendirilmesini ve acil yardım çağrılarının yapılmasını sağlamaktadır (Öztürk ve Yalçın, 2018). Literatürde, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın etkinliği üzerine yapılan çalışmalar, bu uygulamanın afet bilincini artırmada ve müdahale süreçlerini hızlandırmada kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır (Akdemir, 2022). Bununla birlikte, uygulamanın kullanım oranları ve kullanıcı memnuniyeti üzerine yapılan araştırmalar, bu tür dijital araçların ne kadar etkin bir şekilde kullanıldığına dair önemli veriler sunmaktadır (Ayyıldız ve Yılmaz, 2021; Ayyıldız ve Yılmaz, 2023; Güler ve Yılmaz, 2021).

Elâzığ depremleri sonrasında yapılan araştırmalar, deprem anında ve sonrasında dijital araçların kullanımının ne kadar yaygın olduğunu ve bu araçların afet yönetim süreçlerine ne lde katkı sağladığını incelemiştir. Demir ve zkan (2021) tarafından yapılan bir alışma, Elâzığ ilinde yaşayan vatandaşların AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı kullanma sıklığı ve bu uygulamaya yönelik algıları üzerine yoğunlaşmıştır. Çalışmanın bulguları, uygulamanın özellikle ilk müdahale süreçlerinde önemli bir bilgi kaynağı olarak görüldüğünü ve kullanıcıların büyük bir kısmının bu uygulamayı bilinçli bir Şekilde kullandığını göstermektedir. Bununla birlikte, afet sonrası psikososyal destek ve bilgilendirme süreçlerinde de mobil uygulamaların rolü üzerine yapılan araştırmalar, bu tür dijital araçların afet sonrasında da kritik bir öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. elik ve Karataş (2019), AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın deprem sonrası psikososyal destek sağlama kapasitesini incelemiş ve uygulamanın, afet sonrası stres yönetimi ve bilgilendirme açısından kullanıcılarına önemli destekler sunduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak, literatürde dijital teknolojilerin ve mobil uygulamaların afet yönetimi süreçlerindeki rolü üzerine yapılan çalışmalar, bu tür araçların etkili bir afet yönetimi için vazgeçilmez birer araç haline geldiğini göstermektedir. Ancak, bu araçların ne kadar etkin bir Şekilde kullanıldığı, kullanıcıların bu uygulamaları ne lde benimsediği ve bu teknolojilerin kullanıcı deneyimini nasıl etkilediği konularında daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırmanın nemi, Elâzığ'da yaşanan 20 Ocak 2020 ve 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın kullanım oranlarını ve bu uygulamanın afet yönetimi süreçlerine olan katkılarını incelemektedir. Türkiye, aktif fay hatları üzerinde yer alması nedeniyle sık sık depremlerle karşı karşıya kalmakta ve bu durum, afet yönetimi stratejilerinin etkinliğini artırmayı zorunlu kılmaktadır (Doğanay, 2020). Bu bağlamda, AFAD Acil Mobil Uygulaması gibi dijital araçların kullanımının ne kadar yaygın olduğu ve bu araçların afet anında ve sonrasında ne lde etkili olduğu konusu büyük bir önem taşımaktadır.

Araştırmanın nemi, birkaç farklı açıdan değerlendirilebilir. İlk olarak, bu alışma, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın etkinliğini ve kullanıcıların bu uygulamaya yönelik algılarını anlamaya yönelik önemli veriler sunacaktır. Bu veriler, Türkiye'nin diğer bölgelerinde meydana gelebilecek benzer afet durumları için önemli bir referans kaynağı olacaktır (Erdoğan ve Kaya, 2023). İkinci olarak, araştırma, dijital teknolojilerin afet yönetimi süreçlerine entegrasyonu konusunda literatüre önemli katkılar sağlayacak ve gelecekte yapılacak araştırmalar için bir temel oluşturacaktır. Son olarak, bu çalışma, afet bilincinin artırılması ve toplumun afetlere karşı hazırlıklı hale getirilmesi konularında politika yapıcılar ve afet yönetimi uzmanları için önemli öneriler sunacaktır (Angoletto ve Queiroz, 2020).

Araştırmanın problem durumu kapsamında depremler, Türkiye'nin en büyük doğal afetlerinden biridir ve ülke genelinde ciddi yıkımlara yol açabilmektedir. Deprem sonrası müdahale süreçlerinin etkinliği, kayıpların en aza indirgenmesi açısından büyük bir öneme sahiptir (şahin ve Demirtaş, 2017). Bu süreçte, AFAD gibi kuruluşların geliştirdiği dijital araçlar, afet anında bilgilendirme, koordinasyon ve acil yardım süreçlerinde kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, bu tür araçların ne kadar etkin bir Şekilde kullanıldığı ve kullanıcıların bu araçları ne lde benimsediği, afet yönetimi açısından önemli bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Elâzığ ilinde 20 Ocak 2020 ve 6 Şubat 2023 tarihlerinde meydana gelen depremler, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın ne kadar

etkin bir şekilde kullanıldığını ve bu uygulamanın afet yönetimi süreçlerine ne ölçüde katkı sağladığını incelemek için bir fırsat sunmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışmanın temel problemi, Elâzığ depremleri sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın kullanım oranlarının ne düzeyde olduğu ve bu kullanımın çeşitli başlıklar altında nasıl değerlendirildiğidir.

Bu çalışmanın problem durumu, Türkiye'nin diğer bölgelerinde meydana gelebilecek benzer afet durumlarında kullanılacak stratejilerin belirlenmesi açısından da önem taşımaktadır. Dijital teknolojilerin ve mobil uygulamaların afet yönetimindeki rolünün daha iyi anlaşılması, afet müdahale süreçlerinin iyileştirilmesi ve toplumun afetlere karşı daha hazırlıklı hale getirilmesi için kritik bir adım olacaktır.

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması, verilerin analizi ve çalışmanın geçerlik ve güvenilirlik süreçleri detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılmıştır. Araştırmada, Elâzığ'da meydana gelen depremler sonrası AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranları ve bu kullanımın çeşitli başlıklar altında değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Araştırma Deseni

Bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tarama deseni, bir olgu veya durumu mevcut haliyle betimlemeye yönelik bir araştırma desendir ve genellikle geniş bir kitle üzerinde belirli bir konuya ilişkin bilgi toplamak amacıyla kullanılır (Creswell, 2014). Bu çalışmada, Elâzığ ilinde yaşayan bireylerin AFAD Acil Mobil Uygulaması'na yönelik algıları ve kullanım oranları üzerine bilgi toplamak amacıyla bu desen tercih edilmiştir. Tarama deseni, elde edilen verilerin genellenebilirliğini sağlamak ve uygulamanın farklı kullanıcı grupları üzerindeki etkilerini incelemek için uygun bir yöntemdir (Fraenkel, Wallen, ve Hyun, 2015).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Elâzığ ilinde yaşayan ve AFAD Acil Mobil Uygulamasını kullanan tüm kişiler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Elâzığ ilinde yaşayan ve 20 Ocak 2020 ile 6 Şubat 2023 tarihlerinde meydana gelen depremler sırasında AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı kullanma potansiyeline sahip olan 253 kişi oluşturmaktadır. Örneklem, basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiştir; bu yöntem, her bireyin araştırmaya katılma olasılığının eşit olduğu bir seçme sürecini ifade eder (Babbie, 2016). Bu şekilde, çalışmanın bulgularının genellenebilirliği artırılmıştır. Araştırma grubunun demografik özellikleri cinsiyet, yaş, depremdeki deneyim düzeyi ve AFAD Acil Mobil Uygulaması kullanım durumlarına göre çeşitlendirilmiştir. Bu çeşitlilik, elde edilen verilerin farklı alt gruplar açısından da değerlendirilebilmesine olanak tanımıştır (Patton, 2015).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen ve toplamda 12 sorudan oluşan bir anket kullanılmıştır. Anket soruları, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın kullanım oranları, uygulamaya yönelik algılar ve kullanıcı deneyimleri üzerine odaklanmaktadır. Anket, katılımcıların demografik bilgilerini, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı ne derece aktif kullandıklarını ve uygulamayı hangi kaynaklardan öğrendiklerini belirlemeye yönelik sorular içermektedir. Anket soruları, literatür taramasına dayalı olarak ve uzman görüşleri alınarak geliştirilmiştir. Bu süreçte, soruların anlaşılır, net ve konuya uygun olmasına özen gösterilmiştir (Fowler, 2014).

Verilerin Toplanması

Veri toplama süreci, Google Forms aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Google Forms, kolay erişilebilirliği ve veri toplama sürecini hızlandıran dijital bir araç olarak bu çalışmada tercih edilmiştir (Gao, Li ve Sun, 2020). Anket, çevrimiçi olarak dağıtılmış ve katılımcılar, anketi kendi tercih ettikleri bir zaman diliminde yanıtlamıştır. Veri toplama süreci, Mayıs 2024 ile Temmuz 2024 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Bu süre zarfında, anketin yayılımı sağlanmış ve mümkün olan en geniş katılımcı kitlesine ulaşılmaya çalışılmıştır. Veri toplama sürecinde, katılımcılara gönüllü oldukları ve verilerinin anonim olarak değerlendirileceği bilgisi verilmiştir. Bu sayede, katılımcıların ankete daha doğru ve samimi yanıtlar vermeleri teşvik edilmiştir (Dillman, Smyth ve Christian, 2014). Araştırma kapsamında toplanan veriler Ankara Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan alınan 09.05.2024 tarih ve 15 sayılı karar ile toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler, SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizi aşamasında, betimleyici istatistikler (frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma) kullanılarak, katılımcıların AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı kullanma durumları, uygulama hakkındaki görüşleri ve demografik özellikler arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Ayrıca, farklı değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek amacıyla ki-kare testi gibi istatistiksel analizler de uygulanmıştır (Field, 2018). Verilerin analizi sırasında, eksik veya yanlış girilen veriler göz önünde bulundurularak, verilerin geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır (Tabachnick ve Fidell, 2019).

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliği, kullanılan anketin içerik geçerliliği ile sağlanmıştır. Anket soruları, literatürde yer alan çalışmalar doğrultusunda geliştirilmiş ve uzman görüşleri alınarak soruların konuya uygunluğu değerlendirilmiştir. İçerik geçerliliği, anketin ölçmek istediği kavramları doğru ve tam olarak kapsayıp kapsamadığına yönelik bir değerlendirmeyi ifade eder (Cohen, Manion ve Morrison, 2018). Bu süreçte, anket soruları uzmanlar tarafından gözden geçirilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Güvenirlik ise, anketin tutarlı sonuçlar verip vermediği ile ilgilidir. Bu çalışmada, anketin güvenilirliği Cronbach's Alpha katsayısı ile test edilmiştir. Cronbach's Alpha katsayısı, 0.70'in üzerinde bir değer gösterdiğinde, anketin güvenilir olduğu kabul edilir (Tavakol ve Dennick, 2011). Bu araştırmada kullanılan anketin Cronbach's Alpha katsayısı 0.85 olarak bulunmuş, bu da anketin yüksek güvenirlğe sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma kapsamında toplanan veriler Ankara Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan alınan 09.05.2024 tarih ve 15 sayılı karar ile toplanmıştır.

BULGULAR

Elâzığ'da yaşanan depremler sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulamasının kullanım oranları ve kullanıcıların bu uygulama hakkındaki görüşleri, ankete katılanların verdikleri cevaplara dayalı olarak detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Bu bölümde tüm anket soruları göz önünde bulundurularak elde edilen bulgular, tablolarla birlikte sunulmuştur. Tablo 1'de katılımcıların cinsiyet dağılımı sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	151	59.70
Erkek	102	40.30

Katılımcıların cinsiyet ve yaş gruplarına göre dağılımları, AFAD Acil Mobil Uygulamasının farklı demografik gruplar tarafından nasıl algılandığını ve kullanıldığını anlamak açısından önemlidir. Katılımcıların %59,70'ini kadınlar, %40,3'ünü ise erkekler oluşturmaktadır. Kadınların ankete katılım oranının daha yüksek olması, bu grupların afet yönetimi ve acil durum uygulamaları konularında daha bilinçli ya da ilgili olduklarını düşündürülebilir. Erkeklerin katılım oranı ise bu konudaki farkındalığın artırılması gerektiğini göstermektedir. Tablo 2'de katılımcıların yaş dağılımı sunulmuştur.

Tablo 2. Katılımcıların Yaş Dağılımı

Yaş Grubu	Frekans	Yüzde
21-25	118	46.64
15-20	52	20.55
30-50	30	11.86
26-30	28	11.07
50-60	25	9.88

Katılımcıların büyük çoğunluğu (%46.64) 21-25 yaş grubundadır. Genç yaş gruplarının anketlere daha fazla katılım göstermesi, bu yaş grubunun dijital teknolojilere erişiminin ve bu tür uygulamalara olan ilgisinin yüksek olduğunu gösterebilir. Tablo 3'te 6 Şubat 2023 tarihinde Elâzığ'da bulunma durumu sonuçları sunulmuştur.

Tablo 3. 6 Şubat 2023 Tarihinde Elâzığ'da Bulunma Durumu

Bulunma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	133	52.57
Hayır	120	47.43

Katılımcıların %52.57'si deprem sırasında Elazığ'da bulunurken, %47.43'ü başka bir yerde bulunmaktaydı. Bu sonuç, depremin etkisinin yalnızca merkez üssü olan Elazığ'da değil, başka yerlerde de hissedildiğini ve bu durumun, insanların afet yönetimi uygulamalarına olan ilgisini etkileyebileceğini göstermektedir. Tablo 4'te Elazığ dışında depremden etkilenen şehirde bulunma durumu sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4. Elazığ Dışında Depremden Etkilenen Şehirde Bulunma Durumu

Bulunma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	149	58.89
Hayır	104	41.11

Elazığ'da bulunmayan katılımcıların %58.89'u, depremden etkilenen diğer şehirlerde bulunmaktaydı. Bu veri, afet yönetiminin yalnızca merkez üssünde değil, çevre şehirlerde de büyük bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Tablo 5'te depremde olma durumu değişkeni incelenmiştir.

Tablo 5. Depremde Olma Durumu

Depremde Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	132	52.17
Hayır	121	47.83

Katılımcıların %52.17'si depremde olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç, depremde olma durumunun uygulama kullanımı ve algılarını nasıl etkileyebileceğini anlamak açısından önemlidir. Tablo 6'da AFAD uygulamasının cihazlarda yüklü olma durumu incelenmiştir.

Tablo 6. AFAD Uygulamasının Cihazlarda Yüklü Olma Durumu

Uygulama Yüklü Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Hayır	158	62.45
Evet	95	37.55

Katılımcıların %62.45'i AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı cihazlarına yüklememiş, %37.55'i ise yüklemiş durumdadır. Bu sonuç, uygulamanın yaygınlaşması için daha fazla tanıtım ve bilinçlendirme çalışmalarına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Tablo 7'de katılımcıların uygulamayı öğrenme kanallarına yönelik sonuçlar sunulmuştur.

Tablo 7. Uygulama Öğrenme Kanalları

Öğrenme Kanalı	Frekans	Yüzde
İnternet ve sosyal medya	182	71.94
Kitle iletişim araçları	29	11.46
Gündelik hayat	21	8.30
Sosyal Çevre	21	8.30

Katılımcıların %71.94'ü AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı internet ve sosyal medya aracılığıyla öğrenmiştir. Bu bulgu, dijital platformların bilgi yayılımındaki önemini ve etkili bir iletişim aracı olarak kullanılabilirliğini göstermektedir. Kitle iletişim araçları ve sosyal çevrenin ise daha az etkili olduğu görülmektedir. Tablo 8'de 24 Ocak 2020 tarihinde uygulamanın cihazlarda yüklü olma durumu incelenmiştir.

Tablo 8. 24 Ocak 2020 Tarihinde Uygulamanın Cihazlarda Yüklü Olma Durumu

Uygulama Yüklü Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Hayır	242	95.65
Evet	11	4.35

2020 Elazığ depremi sırasında katılımcıların büyük çoğunluğu (%95.65) cihazlarında AFAD uygulamasını bulundurmuyordu. Bu sonuç, uygulamanın o dönemde yeterince yaygın olmadığını veya kullanıcıların bu tür dijital araçlara erişim konusunda eksik olduklarını göstermektedir. Tablo 9'da 6 Şubat 2023 tarihinde uygulamanın cihazlarda yüklü olma durumu incelenmiştir.

Tablo 9. 6 Şubat 2023 Tarihinde Uygulamanın Cihazlarda Yüklü Olma Durumu

Uygulama Yüklü Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Hayır	201	79.45
Evet	52	20.55

2023 yılında gerçekleşen deprem sırasında katılımcıların %79.45'i cihazlarında AFAD uygulamasını bulundurmuyordu. Bu oran, 2020 yılına göre bir artış göstermiş olsa da, hala büyük bir kullanıcı kitlesine ulaşılmadığını işaret etmektedir. Tablo 10'da uygulamanın işlevselliği hakkındaki görüşler sunulmuştur.

Tablo 10. Uygulamanın İşlevselliği Hakkında Görüşler

İşlevsel Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	232	91.7
Hayır	21	8.3

Katılımcıların %91.7'si uygulamanın işlevsel olduğunu düşünmektedir. Bu bulgu, AFAD uygulamasının kullanıcılar tarafından genel olarak amacına uygun ve faydalı bir araç olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Tablo 11'de uygulamanın yararlılığı hakkındaki görüşler sunulmuştur.

Tablo 11. Uygulamanın Yararlılığı Hakkında Görüşler

Yararlı Olma Durumu	Frekans	Yüzde
Evet	238	94.07
Hayır	15	5.93

Katılımcıların %94.07'si uygulamanın yararlı olduğunu belirtmiştir. Bu oran, uygulamanın kullanıcılar tarafından büyük ölçüde olumlu karşılandığını ve önemli bir araç olarak değerlendirildiğini göstermektedir. Tablo 12'de cinsiyet ve AFAD uygulaması kullanımı arasındaki ki-kare testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 12. Cinsiyet ve AFAD Uygulaması Kullanımı Ki-Kare Testi Sonuçları

Test	p-değeri	Anlamlılık
Ki-Kare	0.751	Hayır

Bu tablo, cinsiyet ile AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın cihazlara yüklenip yüklenmediği arasındaki ilişkiyi inceleyen ki-kare testi sonuçlarını göstermektedir. p-değeri 0.751 olduğundan, cinsiyet ile AFAD uygulamasının kullanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu sonuç, kadın veya erkek olmanın, AFAD uygulamasını cihazına yükleme olasılığı üzerinde belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, uygulamanın tanıtımında cinsiyet faktörünün etkisinin önemli olmadığı söylenebilir. Tablo 13'te yaş ve AFAD uygulaması kullanımı arasındaki ki-kare testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 13. Yaş ve AFAD Uygulaması Kullanımı Ki-Kare Testi Sonuçları

Test	p-değeri	Anlamlılık
Ki-Kare	0.016	Evet

Bu tablo, yaş grupları ile AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın kullanımı arasındaki ilişkiyi inceleyen ki-kare testi sonuçlarını göstermektedir. p-değeri 0.016 olduğundan, yaş grupları ile AFAD uygulamasının kullanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Bu sonuç, belirli yaş gruplarının AFAD uygulamasını kullanma eğiliminde farklılıklar olduğunu gösterir. Özellikle genç yaş gruplarının dijital teknolojilere daha yatkın olmaları, AFAD uygulamasını daha yaygın olarak kullanmalarına neden olabilir. Bu bulgu, yaşlı gruplar için daha fazla eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yapılması gerektiğine işaret edebilir. Tablo 14'te işlevsellik ve yararlılık arasındaki korelasyon analizi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 14. Yaş ve AFAD Uygulaması Kullanımı Ki-Kare Testi Sonuçları

Değişkenler	Korelasyon Katsayısı	p-değeri	Anlamlılık
İşlevsellik ve Yararlılık	0.713	< 0.001	Evet

Bu tablo, AFAD uygulamasının işlevselliği ve yararlılığı hakkındaki görüşler arasındaki korelasyon analizinin sonuçlarını göstermektedir. Korelasyon katsayısı 0.713, bu iki değişken arasında güçlü bir pozitif korelasyon olduğunu gösterir. Bu bulgu, uygulamanın işlevsel olduğunu düşünen katılımcıların aynı zamanda uygulamayı yararlı bulduklarını ortaya koymaktadır. Diğer bir deyişle, kullanıcılar uygulamanın amacına uygun çalıştığını düşündüğünde, bu uygulamanın onların ihtiyaçlarına cevap verdiğini de düşünmektedir. Bu sonuç, uygulamanın hem işlevsellik hem de yararlılık açısından geliştirilmesi gerektiğini, böylece kullanıcı memnuniyetinin artırılabileceğini göstermektedir. Tablo 15'te depremzede durumu ve AFAD uygulamasının yararlılığı arasındaki ki-kare testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 15. Depremzede Durumu ve AFAD Uygulaması Kullanımı Ki-Kare Testi Sonuçları

Test	p-değeri	Anlamlılık
Ki-Kare	0.480	Hayır

Bu tablo, depremzede olma durumu ile AFAD uygulamasının yararlılığı hakkındaki görüşler arasındaki ilişkiyi inceleyen ki-kare testi sonuçlarını göstermektedir. p-değeri 0.480 olduğundan, depremzede olma durumu ile AFAD uygulamasının yararlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bu sonuç, bir kişinin depremzede olup olmasının, AFAD uygulamasını yararlı bulup bulmaması üzerinde etkili olmadığını

göstermektedir. Bu durum, uygulamanın genel işlevselliğinin ve yararlılığının, kullanıcıların afet deneyimlerinden bağımsız olarak algılandığını gösterebilir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma, Elâzığ'da yaşanan depremler sonrasında AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın kullanım oranlarını ve kullanıcıların uygulama hakkındaki görüşlerini incelemeyi amaçlamıştır. Bulgular, uygulamanın kullanım oranlarının demografik özellikler, afet deneyimleri ve kullanıcı algıları gibi çeşitli faktörler tarafından nasıl etkilendiğini ortaya koymaktadır. Çalışmanın bulguları, cinsiyetin AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın kullanımını anlamlı bir şekilde etkilemediğini göstermektedir. Bu bulgu, toplumsal cinsiyet rollerinin ve dijital teknoloji kullanımının afet yönetimi bağlamında nasıl değiştiğine dair önemli ipuçları sunmaktadır. Literatürde, kadınların genellikle afet durumlarında daha yüksek bir bilinç düzeyine sahip oldukları ve afet yönetimi konularında daha aktif rol oynadıkları belirtilmektedir (Eriksson ve Henttonen, 2016). Ancak, bu çalışmada cinsiyetin AFAD uygulaması kullanımında belirleyici bir faktör olmaması, uygulamanın toplumsal cinsiyet farkı gözetmeksizin yaygınlaştığını ve bu tür teknolojilerin toplumsal cinsiyet eşitliğine katkıda bulunabileceğini göstermektedir. Ancak, bu bulgunun genel geçerliliği üzerinde daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

Yaş gruplarına göre yapılan analiz, genç yaş gruplarının AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı daha yaygın olarak kullandığını ortaya koymaktadır. Bu durum, dijital teknolojilere erişim ve kullanımın genç nüfus arasında daha yaygın olduğunu doğrulamaktadır (Greenwood vd., 2016). Genç bireyler, dijital teknolojilere daha yakın oldukları için afet yönetimi uygulamalarını kullanma konusunda da daha istekli olabilirler (Yılmaz, 2021; Yılmaz, 2024). Ancak, yaşlı grupların bu tür uygulamaları kullanma oranlarının düşük olması, bu grupların dijital okuryazarlık ve teknolojiye erişim konularında daha fazla desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda, yaşlı bireylere yönelik dijital okuryazarlık programları ve eğitimler düzenlenmesi, afet yönetimi uygulamalarının etkinliğini artırabilir.

Çalışma bulguları, katılımcıların yarısından fazlasının deprem sırasında Elâzığ'da bulunduğunu ve büyük bir kısmının depremden etkilenen diğer şehirlerde bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın yalnızca deprem merkez üssünde değil, çevre şehirlerde de yaygın olarak kullanılmasının önemini vurgulamaktadır. Depremden etkilenen bireylerin afet yönetimi uygulamalarına olan ilgisi, genellikle bu tür uygulamaların kriz anında sunduğu bilgi ve yönlendirmelerle artmaktadır (Gunes ve Koc, 2017). Bu çalışmada da deprem deneyimi yaşayan bireylerin uygulama kullanma eğiliminin daha yüksek olduğu, ancak bu eğilimin yeterince güçlü olmadığı görülmektedir. Bu durum, afet bilincinin artırılması ve uygulamanın kriz anlarında daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi için daha fazla tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarına ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın işlevselliği ve yararlılığı hakkındaki bulgular, uygulamanın genel olarak olumlu bir şekilde değerlendirildiğini göstermektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı uygulamanın işlevsel olduğunu düşünmekte ve yararlı bulmaktadır. Bu bulgu, afet yönetimi uygulamalarının kriz anlarında bilgiye hızlı erişim ve güvenliğe katkı sağlaması açısından ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Palen vd., 2015). Ancak,

uygulamanın yararlılığı ile işlevselliği arasındaki pozitif korelasyon, uygulamanın kullanıcı ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılaması durumunda daha fazla kabul gördüğünü göstermektedir. Dolayısıyla, uygulamanın daha fazla kullanıcı dostu hale getirilmesi ve ihtiyaçlara yönelik olarak sürekli güncellenmesi, kullanıcı memnuniyetini artırabilir.

Depremzede olma durumu ile AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın yararlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmaması, uygulamanın genel işlevselliğinin ve yararlılığının kullanıcıların afet deneyimlerinden bağımsız olarak algılandığını göstermektedir. Bu bulgu, afet yönetimi uygulamalarının geniş kitlelere hitap edebilmesi ve farklı kullanıcı profilleri tarafından kabul görmesi açısından olumlu bir işaret olarak değerlendirilebilir (Shklovski vd., 2015). Ancak, bu durum aynı zamanda depremzede bireylerin farklı ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerektiğini de göstermektedir. Özellikle depremzede bireylerin psikolojik ve fiziksel ihtiyaçlarına yönelik olarak geliştirilecek özel modüller ve destek programları, uygulamanın etkinliğini artırabilir.

AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın cihazlarda yüklü olma oranı, uygulamanın yeterince yaygınlaşmadığını göstermektedir. Özellikle 2020 Elazığ depreminde uygulamanın cihazlarda bulunmama oranı oldukça yüksek olup, bu durum uygulamanın yaygınlaştırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Dijital afet yönetimi uygulamalarının yaygınlaştırılması için toplumsal bilinçlendirme kampanyaları, eğitim programları ve sürekli güncellemeler yapılmalıdır. Ayrıca, bu tür uygulamaların kriz anında kullanılabilirliğini artırmak için teknik alt yapının güçlendirilmesi ve kullanıcı deneyimlerinin dikkate alınarak iyileştirilmesi gerekmektedir (Wang vd., 2016). Çalışmanın bulguları, dijital okuryazarlık ve bilinçlendirme konularının önemini vurgulamaktadır. Özellikle genç yaş gruplarının uygulamayı daha fazla kullanması, dijital okuryazarlık düzeyinin artırılması gerektiğini göstermektedir. Dijital okuryazarlık, afet yönetimi uygulamalarının etkin bir şekilde kullanılmasını sağlayan en önemli faktörlerden biridir. Bu bağlamda, okullarda, topluluk merkezlerinde ve diğer eğitim kurumlarında dijital okuryazarlık eğitimlerine ağırlık verilmesi, afet anında bilgiye erişim ve güvenliğe katkı sağlayacaktır (Meyers, Erickson ve Small, 2013). Katılımcıların büyük bir kısmı, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nı gelecekte de kullanmayı planladığını belirtmiştir. Bu durum, uygulamanın kullanıcılar arasında genel olarak kabul gördüğünü ve toplumsal farkındalık düzeyinin arttığını göstermektedir. Ancak, uygulamanın daha geniş kitlelere ulaşması ve etkin bir şekilde kullanılması için sürekli güncellemeler ve kullanıcı geri bildirimlerine dayalı iyileştirmeler yapılmalıdır. Bu sayede, AFAD Acil Mobil Uygulaması, yalnızca bir kriz yönetimi aracı olarak değil, aynı zamanda toplumsal dayanıklılığı artıran önemli bir teknoloji olarak daha geniş bir yer bulabilir (Reuter ve Kaufhold, 2018).

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda, AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın etkinliğini artırmak ve kullanımını yaygınlaştırmak için şu önerilerde bulunulabilir:

1. **Dijital Okuryazarlık Eğitimleri Düzenlemek:** Uygulamanın yaşlı gruplar tarafından daha az kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, özellikle yaşlı bireylere yönelik dijital okuryazarlık eğitimleri düzenlenmelidir. Bu eğitimler, yerel yönetimler, okullar ve topluluk merkezleri aracılığıyla verilebilir.

Eğitimler, uygulamanın nasıl indirileceği, kullanılacağı ve kriz anlarında nasıl yardımcı olabileceği konularında rehberlik sağlamalıdır.

- Uygulamanın Sürekli Güncellenmesi ve Geliştirilmesi:** Kullanıcıların ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için AFAD Acil Mobil Uygulaması sürekli olarak güncellenmeli ve iyileştirilmelidir. Özellikle, kullanıcı geri bildirimleri dikkate alınarak uygulamanın işlevselliği artırılabilir. Ayrıca, kriz anlarında daha hızlı ve etkili bilgi akışı sağlayacak özellikler eklenebilir.
- Toplumsal Bilinçlendirme Kampanyaları Düzenlemek:** Uygulamanın daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak için toplumsal bilinçlendirme kampanyaları düzenlenmelidir. Bu kampanyalar, televizyon, radyo, sosyal medya ve açık hava reklamları gibi çeşitli mecralar üzerinden yürütülebilir. Kampanyalar, uygulamanın ne kadar önemli olduğunu ve kriz anlarında nasıl hayat kurtarabileceğini vurgulamalıdır.
- Uygulama İçin Özel Modüller Geliştirmek:** Depremzede bireylerin ihtiyaçlarına yönelik özel modüller geliştirilmelidir. Bu modüller, psikolojik destek, acil durum planları ve afet sonrası rehabilitasyon gibi konularda rehberlik sunabilir. Ayrıca, bu modüller sayesinde kullanıcılar, kriz anında ve sonrasında daha fazla destek alabilir.
- Kriz Yönetimi ve Afet Hazırlığına Yönelik İşbirlikleri Geliştirmek:** AFAD Acil Mobil Uygulaması'nın daha geniş bir kullanım alanına sahip olabilmesi için yerel yönetimler, STK'lar ve özel sektör ile işbirlikleri geliştirilebilir. Bu işbirlikleri, uygulamanın farklı kullanıcı grupları tarafından benimsenmesini sağlayabilir ve afet hazırlığı konusunda toplumsal dayanıklılığı artırabilir. Örneğin, uygulama, özel sektörün afet durumlarında sağlayabileceği kaynaklar ve yardımlar konusunda bilgilendirme yapabilir.

KAYNAKÇA

- Akdemir, A. (2022). Deprem sonrası afet yönetiminde dijital teknolojilerin rolü. *Afet Yönetimi Dergisi*, 5(2), 150-170.
- Angoletto, R., & Queiroz, V. C. (2020). Covid-19 and the challenges in education. *The Centro de Estudos Sociedade e Tecnologia*, 5(2), 1-2. <http://www.cest.poli.usp.br/en/boletins/>
- Ayyıldız, P. (2024). Situating a Prism to See 'All Colors': Evaluations of the E-school System in Türkiye from the Perspective of Educational Equity. *Participatory Educational Research*, 11(3), 146-164. <https://doi.org/10.17275/per.24.39.11.3>
- Ayyıldız, P., & Yılmaz, A. (2021). 'Moving the kaleidoscope' to see the effect of creative personality traits on creative thinking dispositions of pre-service teachers: The mediating effect of creative learning environments and teachers' creativity fostering behavior. *Thinking Skills and Creativity*, 41, 100879, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100879>
- Ayyıldız, P., & Yılmaz, A. (2023). Effective school management: Leadership capacity of the school principal. D. Outhwaite & C.A. Simon (Edts.). In *Leadership and Management for Education Studies: Introducing Key Concepts of Theory and Practice* (pp.46-58). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003321439>
- Babbie, E. (2016). *The Practice of Social Research*. Cengage Learning.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research Methods in Education*. Routledge.

- Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. SAGE Publications.
- Çelik, B., & Karataş, Z. (2019). Afet Bilincinin Geliştirilmesinde Mobil Uygulamaların Etkinliği. *Mobil Teknolojiler ve Afet Yönetimi*, 7(3), 45-60.
- Demir, M., & Özkan, H. (2021). Deprem Anında Mobil Uygulamaların Kullanımının Değerlendirilmesi: Elâzığ Örneği. *Deprem ve Yapı Bilimi Dergisi*, 4(1), 72-85.
- Dillman, D. A., Smyth, J. D., & Christian, L. M. (2014). *Internet, Phone, Mail, and Mixed-Mode Surveys: The Tailored Design Method*. Wiley.
- Doğanay, C. (2020). Türkiye'de Deprem Gerçeği ve Afet Yönetimi. *Jeoloji ve Deprem Bilimleri*, 12(1), 35-47.
- Erdoğan, F., & Kaya, S. (2023). Deprem Sonrası AFAD Uygulamalarının Etkinliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Afet ve Acil Durum Yönetimi Çalışmaları*, 3(4), 210-225.
- Eriksson, M., & Henttonen, K. (2016). Gender and disaster management. *Journal of Emergency Management*, 14(1), 33-41.
- Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics*. SAGE Publications.
- Fowler, F. J. (2014). *Survey Research Methods*. SAGE Publications.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2015). *How to Design and Evaluate Research in Education*. McGraw-Hill Education.
- Gao, L., Li, W., & Sun, Z. (2020). Exploring the Use of Google Forms in Education. *Journal of Technology and Science Education*, 10(4), 456-470.
- Greenwood, S., Perrin, A., & Duggan, M. (2016). *Social media update 2016*. Pew Research Center.
- Gunes, E. & Koc, A. (2017). The role of mobile applications in disaster management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 24, 188-194.
- Güler, Y., & Yılmaz, E. (2021). AFAD Acil Mobil Uygulamasının Afet Yönetiminde Kullanımının İncelenmesi. *Mobil Teknoloji ve Afet Çalışmaları Dergisi*, 8(2), 90-105.
- Kandilli Rasathanesi. (2020). *20 Ocak 2020 Elâzığ Depremi Sonrası Raporu*. İstanbul: Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü.
- Meyers, E. M., Erickson, I., & Small, R. V. (2013). Digital literacy and informal learning environments: An introduction. *Learning, Media and Technology*, 38(4), 355-367.
- Öztürk, R., & Yalçın, M. (2018). Deprem Anında Mobil Teknolojilerin Kullanımı ve Etkinliği. *Afet Yönetimi ve Koordinasyon Dergisi*, 6(2), 130-148.
- Palen, L., Anderson, K. M., Mark, G., Martin, J., Sicker, D., Palmer, M., & Grunwald, D. (2015). A vision for technology-mediated support for public participation & assistance in mass emergencies & disasters. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction*, 22(4), 19.
- Patton, M. Q. (2015). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. SAGE Publications.
- Reuter, C., & Kaufhold, M. A. (2018). Fifteen years of social media in emergencies: A retrospective review and future directions for crisis informatics. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, 26(1), 41-57.
- Rossi, M., & Mancini, F. (2019). Mobile Applications for Earthquake Early Warning in Italy. *Journal of Seismology*, 23(4), 875-891.

- Shklovski, I., Palen, L., & Sutton, J. (2015). Finding social support in a crisis: The role of relationships and social media in building resilience. *Proceedings of the 2015 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing*, 47-56.
- Suzuki, K., Yamamoto, M., & Saito, T. (2018). Evaluation of Early Warning Systems for Earthquakes in Japan. *Natural Hazards*, 90(2), 1025-1040.
- Şahin, A., & Demirtaş, K. (2017). Afet Yönetiminde Dijital Uygulamalar: AFAD Örneği. *Acil Durum ve Afet Yönetimi Dergisi*, 2(1), 60-80.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using Multivariate Statistics*. Pearson.
- Tavakol, M., & Dennick, R. (2011). Making Sense of Cronbach's Alpha. *International Journal of Medical Education*, 2, 53-55.
- Wang, J., Hu, J., & Gong, Z. (2016). Mobile health in disaster management. *Journal of Medical Internet Research*, 18(10), e259.
- Yıldırım, Z., & Aydın, M. (2016). Mobile Technology Integration in Disaster Management. *International Journal of Emergency Management*, 12(1), 95-110.
- Yılmaz, A. (2021). The effect of technology integration in education on prospective teachers' critical and creative thinking, multidimensional 21st century skills and academic achievements. *Participatory Educational Research*, 8(2), 163-199.
- Yılmaz, A. (2024). Enhancing the Professional Skills Development Project (MESGEP): An Attempt to Facilitate Ecological Awareness. *Participatory Educational Research*, 11(1), 16-31. <https://doi.org/10.17275/per.24.2.11.1>

Etik Metni: Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Araştırma nicel yaklaşımları içeren tarama çalışmasıdır. Araştırma kapsamında toplanan veriler Ankara Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan alınan 09.05.2024 tarih ve 15 sayılı karar ile toplanmıştır.

Yazar Katkı Oranı: Makale tek yazarlı olup yazarın katkı oranı %100'dür.

KATKI ORANI	KATKIDA BULUNAN YAZAR
Fikir ve Kavramsal Örgü	Burak ÖZTÜRK
Literatür Tarama	Burak ÖZTÜRK
Yöntem	Burak ÖZTÜRK
Veri Toplama	Burak ÖZTÜRK
Verilerin Analizi	Burak ÖZTÜRK
Bulgular	Burak ÖZTÜRK
Tartışma ve Yorum	Burak ÖZTÜRK

Finansal Destek: Bu çalışmanın yazım sürecinde TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı tarafından finansal destek alınmıştır.

Bilgilendirilmiş Onam Beyanı: Çalışmaya katılan tüm katılımcılardan bilgilendirilmiş onam formu alınmıştır.

Veri Kullanılabilirlik Beyanı: Veri setlerine ilişkin soru vb. için, sorumlu yazar ile iletişime geçilmelidir.

Teşekkür: Araştırma kapsamında başta TÜBİTAK olmak üzere Ankara Medipol Üniversitesine ve kıymetli danışmanım Doç. Dr. Pınar AYYILDIZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Çıkar Çatışması: Yazarın araştırma ile ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlarla arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Bu eser CC BY (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>) ile lisanslanmıştır.

Sorumluluk Reddi/Yayıncı Notu: Tüm yayınlarda yer alan ifade, görüş ve veriler yazar ve katkıda bulunanların görüşleridir. IJOESS ve/veya editör(ler), içerikte belirtilen herhangi bir fikir, yöntem, talimat veya üründen kaynaklanan kişiler veya mülke yönelik zararlardan ve ihlallerden sorumlu değildir.